

Co nowego w POKL ?

Wyzwania na dziś i jutro

Innowacyjność w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
na przykładzie działań Stowarzyszenia Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych

Przemysław Piechocki

Konferencja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych w POKL

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać horyzontalnie z większości działań zaplanowanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, z większości Priorytetów, Działań i Poddziałań zarówno w ramach komponentu centralnego, jak i regionalnego

- Do końca 2010 roku z Programu Kapitał Ludzki skorzystało około 92,7 tys. osób niepełnosprawnych, a więc niespełna 3 proc. wszystkich osób biorących udział w projektach.
→ należy więc koncentrować się na aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz dążyć do zwiększenia liczby projektów skierowanych do tej grupy docelowej

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych w POKL - projekty regionalne

- Osoby niepełnosprawne mogą korzystać ze wszystkich priorytetów wdrażanych w ramach komponentu regionalnego. Najczęściej uczestniczą w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VI i VII ze względu na specyfikę oferowanego w nich wsparcia.

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich adresowany jest do osób pozostających bez zatrudnienia, w tym osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy i jest ściśle powiązany z aktywizacją zawodową.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej wspiera osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym m.in. ze względu na niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę. Oprócz aktywizacji wspiera również integrację społeczną.

Dodatkowo: Działanie 7.4. Niepełnosprawni na rynku pracy PO KL

Poddziałanie 7.2.2. – Wsparcie Ekonomii Społecznej

1. Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną, zapewniających w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny:
  - dostęp do usług prawnych, księgowych, marketingowych
  - doradztwo (indywidualne i grupowe, m.in. w postaci punktów lub centrów doradztwa, inkubatorów społecznej przedsiębiorczości tworzących wspólną infrastrukturę rozwoju), w tym doradztwo w zakresie pozyskiwania przez podmioty ekonomii społecznej zewnętrznych źródeł finansowania np. w postaci pożyczek
  - szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej
  - usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz ekonomii społecznej (m.in. poprzez budowę sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu wspierania rozwoju podmiotów ekonomii społecznej)
  - promocja ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej

Poddziałanie 7.2.2. – Wsparcie Ekonomii Społecznej

2. Wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej poprzez zastosowanie w ramach projektu co najmniej dwóch z następujących instrumentów:

- wsparcie szkoleniowe i doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w spółdzielni socjalnej, w tym szkolenia zawodowe potrzebne do pracy w spółdzielni socjalnej ,
- przyznanie środków finansowych dla spółdzielni socjalnej na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej – do wysokości 20 tys. zł na:
  - założyciela w przypadku spółdzielni socjalnych utworzonych przez osoby fizyczne
  - osobę fizyczną przystępującą do spółdzielni socjalnej
  - osobę zatrudnianą w spółdzielni socjalnej zgodnie z art. 5a ust 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych w przypadku spółdzielni utworzonych przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust 2 pkt 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych
  - wsparcie pomostowe, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu przyznanych środków

Poddziałanie 7.2.2. – Wsparcie Ekonomii Społecznej

3. działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych

Ważne

Generalna zasada: W w/w konkursie powinny startować organizacje/instytucje które mają doświadczenie i infrastrukturę zabezpieczającą funkcjonowanie ośrodka do 2 lat po zakończeniu projektu

Rekomendacje Ministra Pracy i Polityki Społecznej

w zakresie standardów działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Działania 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałania 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Kujawko-Pomorski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej - Poddziałanie 7.2.2.

Okres realizacji projektu: 1.04.2011 - 31.03.2013

Długofalowe Cele Projektu:

- wzmocnienie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie
- budowanie otoczenia sprzyjającego rozwojowi PES
- kompleksowe wsparcie podmiotów ekonomii społecznej
- integracja środowiska w celu budowania partnerstwa lokalnego
- zwiększenie poziomu wiedzy na temat działalności podmiotów ekonomii społecznej wśród mieszkańców naszego regionu, w tym osób zainteresowanych ich tworzeniem i pracą w sektorze ekonomii społecznej

Grupa docelowa Projektu:

- podmioty ekonomii społecznej - stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie pracy, inwalidów, socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i in. przedsiębiorstwa społeczne
- przedstawiciele publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy oraz integracji i pomocy społecznej
- osoby i grupy inicjatywne zainteresowane tworzeniem oraz pracą w podmiotach ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim

Kujawko-Pomorski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej - Poddziałanie 7.2.2.

Działania podejmowane w ramach Projektu:

- usługi prawne, finansowe, restrukturyzacyjne, księgowe, promocyjne; doradztwo z zakresu prawa, księgowości, finansów, zarządzania, motywacji, coachingu, marketingu i inne
- szkolenia podnoszące kompetencje zawodowe osób zainteresowanych pracą lub zaangażowanych w pracę w sektorze ES w województwie kujawsko-pomorskim
- wizyty studyjne w PES
- promocja produktów i usług PES

Ponad 500 osób, 30 PES w tym 14 założonych Spółdzielni Socjalnych w województwie Kujawsko-Pomorskim w ramach dwóch edycji projektu!

Kontakt:

Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej:

ul. Piotrowskiego 3/2

85-098 Bydgoszcz

tel./fax: 52 349 54 77

e-mail: biuro@kpowes.org.pl

www.kpowes.org.pl

Podmioty - Operatorzy

1. Centrum Edukacji i Kultury "Zenit" - inż. Ryszard Girczyc, dane kontaktowe: ul. Okrzei 5, 87-800 Włocławek, tel. 54 232 04 18, fax 54 232 04 20, www.cezenit.com.pl;
2. Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK, dane kontaktowe: ul. Plac Świętej Katarzyny 9, 87-100 Toruń, tel. 56 655 50 22, fax 56 655 50 22, www.tlok.pl;
3. Fundacja Ekspert-Kujawy, dane kontaktowe: ul. Dworcowa 65, 88-100 Inowrocław, tel. 52 357 62 15, fax 52 357 62 15, www.fundacja.ekspert-kujawy.pl

W ramach w/w projektów planuje się założenie 11 Spółdzielni

Nowa logika 7.2.2

Projekty 7.2.2 jako spoiwo działań aktywizacyjnych:

- **Zasada komplementarności 7.2.2** do innych przedsięwzięć podejmowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- **Zasada budowy międzysektorowego partnerstwa lokalnego** (trwałe zakorzenienie w środowisku lokalnym, na lokalnym rynku produktów i usług, kreowanie długofalowej współpracy na rzecz realizacji działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych)
- **Zasada identyfikacji nisz rynkowych** (reguły współpracy z biznesem, odpowiadanie na realne rynkowe zapotrzebowanie w innowacyjny sposób)

Zasada komplementarności

Zasada komplementarności 7.2.2 do innych przedsięwzięć podejmowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

7.2.2 jako instrument uskutecznienia tych działań:

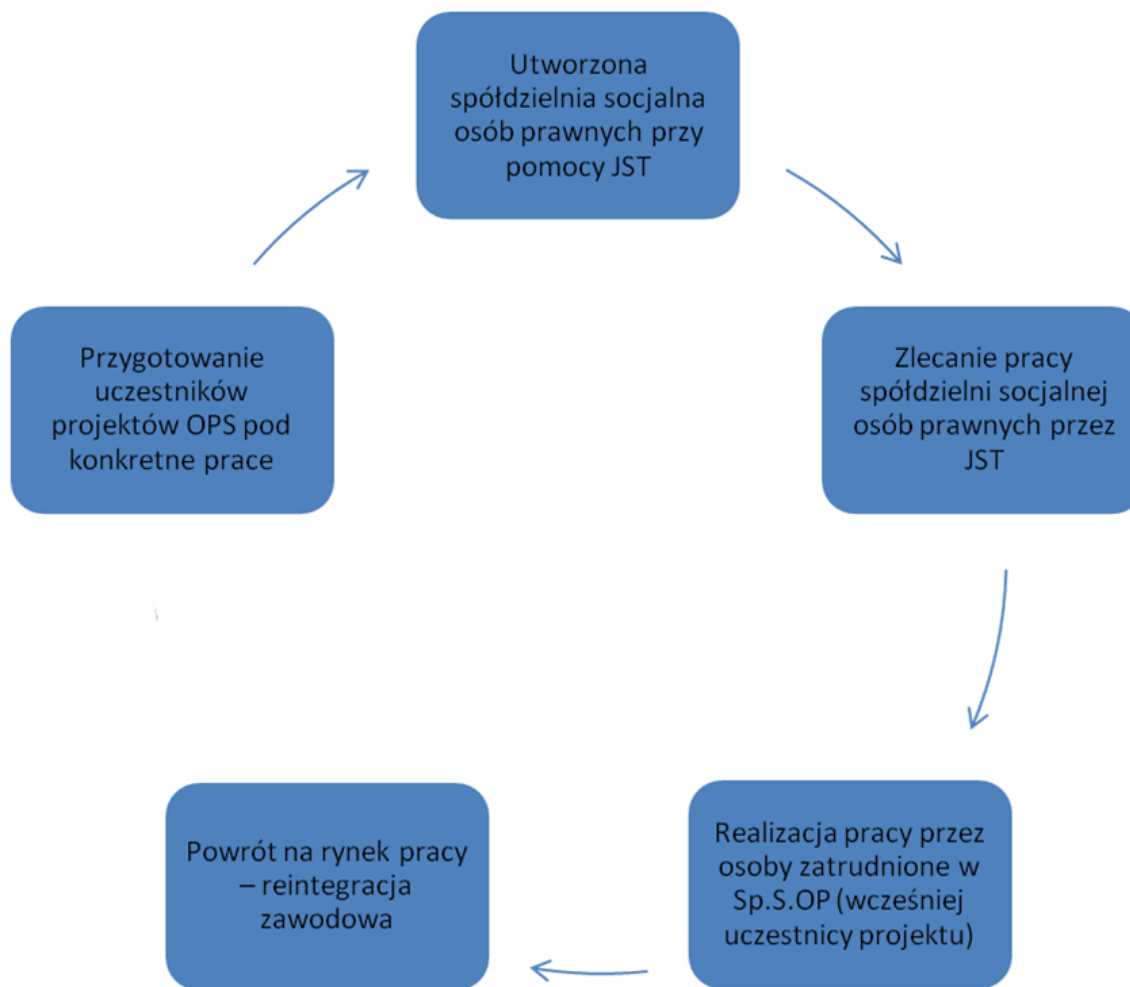
- współpraca z samorządami na rzecz aktywnego rozwiązywania problemów bezrobocia poprzez zakładanie spółdzielni socjalnych osób prawnych
- aktywna współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, uskutecznienie działań podejmowanych w projektach systemowych
- współpraca z Centrami Integracji Społecznej, Klubami Integracji Społecznej
- uzupełnianie systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych intelektualnie (szkoła specjalna – WTZ - otwarty/chroniony rynek pracy)
- komplementarność do projektów 7.2.1

Nowa logika 7.2.2 – formuły Spółdzielni Socjalnych

- Spółdzielnie Socjalne osób fizycznych
- Spółdzielnie Socjalne osób prawnych:
  - Spółdzielnie Socjalne przy OPS
  - Spółdzielnie Socjalne dla osób z zadłużeniami z tytułu najmu lokali użytkowych
  - Spółdzielnie Socjalne przy WTZ/ZAZ
  - Spółdzielnie Socjalne przy Zakładach Poprawczych i Karnych

Uwaga: możliwość bezprzetargowego zlecenia usług!!!

Dobre praktyki – współpraca z OPS

Dobre praktyki współpracy z OPS w 7.2.2. – Spółdzielnia Socjalna „Razem do sukcesu”

- W styczniu 2012 zarejestrowana została Spółdzielnia Socjalna „Razem do sukcesu” założona przez Gminę Kramsk i Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kramsk.
- „Razem do sukcesu” działa w dwóch obszarach - w zakresie usług opiekuńczych i gastronomicznych
- Spółdzielnia współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, rozszerzając i uzupełniając jego ofertę na przykład poprzez oferowanie usług opiekuńczych w godzinach popołudniowych i w weekendy.
- „Razem do sukcesu” realizuje program dożywiania w szkołach, świadczy usługi cateringowe oraz organizuje i obsługuje imprezy okolicznościowe dla klientów prywatnych i instytucjonalnych.

Dobre praktyki współpracy z OPS w

7.2.2. – Spółdzielnia Socjalna „A-Z”

Spółdzielnia Socjalna A-Z została założona przez samorząd gminy i Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Gołuchów w 2011 roku. Działalność Spółdzielni nastawiona jest głównie na prace remontowe i budowlane na terenie gminy.

W przyszłości Spółdzielnia planuje poszerzyć swoją ofertę o usługi kurierskie, opiekuńcze i porządkowe świadczone we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej

Dobre praktyki – Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”

- Spółdzielnia założona przez Miasto Bydgoszcz i powiat bydgoski
- Powstała, by zagospodarować niszę powstałą po likwidacji Zakładu Robót Publicznych
- Zatrudnia w tej chwili 33 osoby
- Realizuje usługi w zakresie:
  - robót remontowo-budowlanych
  - prac porządkowych, odśnieżania
  - pielęgnacji zieleni
  - robót nawierzchniowych

www.bydgoszczanka.eu

Zasada budowy międzysektorowego partnerstwa lokalnego

- budowanie otoczenia przyjaznego ekonomii społecznej
- animowanie współpracy lokalnej
- 7.2.2 jako instrument tworzenia silnych, niezależnych partnerów dla samorządów i biznesu
- angażowanie sektora biznesu (CSR - społeczna odpowiedzialność biznesu)
- lobbowanie na rzecz realizacji usług publicznych przez sektor ekonomii społecznej

Dobre praktyki 7.2.2– Ostrowska Spółdzielnia Socjalna

Ostrowska Spółdzielnia Socjalna jest pierwszą spółdzielnią w Ostrowie. Jej inicjatorami są trzy instytucje: Izba Przemysłowo-Handlowa Południowej Wielkopolski, Stowarzyszenie Promocja Rozwoju Dziecka i Rodziny w Ostrowie Wielkopolskim oraz Fundacja Spółki Holdikom S.A. Spółdzielnia zatrudnia obecnie 7 osób.

Zakres usług Spółdzielni:

- mobilna myjnia parowa
- pielęgnacja terenów zielonych
- usługi remontowo-budowlane
- prace porządkowe
- sprzątanie pomieszczeń
- usługi księgowo-kadrowe
- usługi administracyjno-biurowe
- mini call-center

www.spsostrow.pl

Angażowanie sektora biznesu – Spółdzielnia Socjalna „Otwarci”

Współpraca Spółdzielni Socjalnej „Otwarci” z Grupą Konimpex.

Konimpex działa na rynku surowców chemicznych i przemysłowych oraz nawozów mineralnych.

W swojej ofercie ma kilkaset produktów.

Atuty przedsiębiorstwa to 20-letnia obecność na rynku oraz 200 specjalistów pracujących dla ponad tysiąca klientów w Europie, Azji, Afryce, w obu Amerykach, w Australii i Oceanii.

Współpraca ze Spółdzielnią:

- wsparcie merytoryczne i materialne (udostępnienie lokalu)
- ze strony firm Konimpex i Konimpex Plus
- prowadzenie przez „Otwartych” sklepu internetowego jednej z marek Konimpex Plus – marki Feel Free
- zakup sprzętu przez „Otwartych” – 7.2.2

Zasada identyfikacji nisz rynkowych

Konieczność trwałego zakorzenienia przedsiębiorstwa społecznego na lokalnym rynku produktów i usług:

- zmiana optyki – wychodzenie od rzeczywistych potrzeb klientów, realnego zapotrzebowania rynkowego
- wypracowanie formuły współpracy z biznesem
- badania rynku
- identyfikacja nisz rynkowych

Zasada identyfikacji nisz rynkowych

Pojęcie niszy rynkowej – wąska zdefiniowana grupa klientów, którzy szukają ściśle określonych korzyści

ZALETY:

- małe zainteresowanie ze strony konkurencji
- zindywidualizowane kontakty z nabywcami
- dobra znajomość rynku wynikająca ze specjalizacji

Identyfikacja nisz rynkowych – dobre praktyki

7.2.2 – Spółdzielnia Socjalna „Masterpunkt”

Spółdzielnia świadczy usługi m.in. w zakresie:

- doradztwa w zakresie wdrażania oprogramowania i specjalistycznych urządzeń dla osób z dysfunkcją wzroku
- dostosowywania stron internetowych firm, instytucji i organizacji do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących
- znakowania pomieszczeń i budynków do potrzeb osób z dysfunkcją narządu wzroku
- tłoczenia i testowania jakości oznakowań w piśmie punktowym na opakowaniach, etykietach na zlecenie drukarni, firm farmaceutycznych, chemicznych, kosmetycznych i spożywczych
- przedrukowywania książek, testów szkolnych, dokumentów, pism urzędowych, etc.
- nauki pisma Braille’a

Dobre praktyki– Spółdzielnia Socjalna „Kreatywni”

- Fenomen spółdzielczy w skali całego kraju – „Kreatywni” zatrudniają 28 osób niepełnosprawnych.
- Usługi Spółdzielni:
  - Obsługa księgowo-kadrowa
  - Doradztwo prawne
  - Organizacja szkoleń
  - Organizacja imprez okolicznościowych
  - Usługi opiekuńcze
  - Catering
  - Sprzątanie
  - Pielęgnacja zieleni
  - Poligrafia

Innowacje dla WTZ – odpowiedź na problemy systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

1. Raport Najwyższej Izby Kontroli, Raport CBM INDICATOR dla PFRON – sukcesy w zakresie integracji społecznej osób niepełnosprawnych, brak skuteczności w zakresie aktywizacji zawodowej.
2. Problemy z rotacją uczestników i wdrażaniem zaleceń rady programowej WTZ. Brak mechanizmu pozwalającego podsumować, zakończyć i skierować do innej placówki osobę, wobec której nie istnieje możliwość zwieńczenia sukcesem procesu rehabilitacji zawodowej

Innowacje dla WTZ – odpowiedź na problemy systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej ON

Przyczyną takiego stanu rzeczy szereg czynników takich jak:

- ograniczenia somatyczne i psychologiczne uczestników WTZ
- postawy otoczenia uczestników (przede wszystkim rodziny)
- postawy samych uczestników
- ograniczenia formalno-prawne (np. strach przed utratą renty i innych świadczeń, strach przed utratą miejsca w WTZ)
- ograniczenia techniczne (jak np. brak możliwości dojazdu do potencjalnych miejsc pracy)
- sytuacja na rynku pracy (wysoki poziom bezrobocia, którego doświadczają nawet osoby pełnosprawne)
- brak środków na zatrudnienie specjalistów w zakresie doradztwa zawodowego i rynku pracy czy instruktorów zawodu
- konieczność pierwszeństwa dla nauki podstawowych czynności życia codziennego

Innowacje dla WTZ – odpowiedź na problemy systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej ON

Bariery na rynku pracy wg badań CBM INDICATOR dla PFRON:

Zdaniem kierowników WTZ wśród osób ze wskazaniem do podjęcia pracy na chronionym lub otwartym rynku pracy:

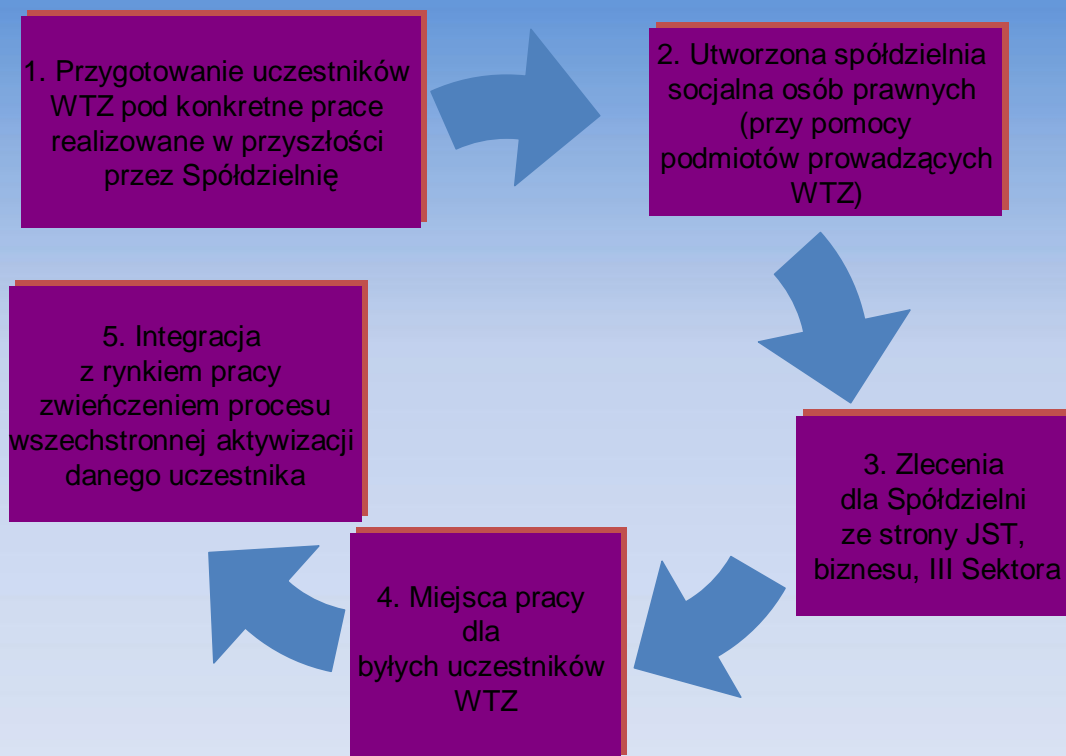
- 59% może wykonywać pracę wyłącznie pod nadzorem innego pracownika
- 23% może podjąć pracę samodzielną, ale po wcześniejszym specjalistycznym szkoleniu
- 10% wymaga miejsc pracy właściwie technicznie przygotowanych pod daną osobę niepełnosprawną
- 8% może podjąć samodzielną pracę bez wskazanych wyżej ograniczeń

Proponowane innowacje dla WTZ

Warsztaty terapii zajęciowej powinny stanowić stały element zmodyfikowanego systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponieważ jednak ich obecna rola jest w świetle stawianych wobec nich wymagań dość niejasna i implikuje wiele kontrowersji, należy ją zredefiniować i nadać WTZ status jednostki zajmującej się rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych **oraz przygotowaniem do rehabilitacji zawodowej kontynuowanej przez inny wyspecjalizowany podmiot (spółdzielnię socjalną przy WTZ).**

Model innowacji dla WTZ

Modelowe rozwiązanie

MODEL INNOWACJI DLA WTZ

Działalność WTZ powinna być komplementarna do działalności spółdzielni w zakresie:

- dostosowanie rodzaju prowadzonych w WTZ pracowni do dziedziny/branży, w której będzie działać spółdzielnia
- dostosowanie programu reintegracji społecznej i zawodowej uczestników do wyzwań, przed jakimi będą stawać jako potencjalni pracownicy spółdzielni
- dostosowanie kompetencji kadry do specyfiki działań podejmowanych przez spółdzielnię socjalną
- określenie kryteriów rekrutacji uczestników WTZ również pod kątem możliwości przyszłego angażowania uczestników w działalność prowadzoną przez spółdzielnię socjalną
- prowadzenie współpracy, np. na zasadzie podwykonawstwa WTZ, produkcji półproduktów dla spółdzielni, angażowanie uczestników w niektóre usługi na rzecz spółdzielni

MODEL INNOWACJI DLA WTZ – C.D.

Działalność WTZ powinna być komplementarna do działalności spółdzielni w zakresie:

- stosowania systemu motywacji uczestników opartego o możliwość pracy w powstałej przy WTZ spółdzielni, bowiem wizja realnej, unaocznionej szansy na zatrudnienie wzmacnia poziom motywacji i efektywności
- stały mechanizm rotacji między WTZ a spółdzielnią np. na zasadzie możliwych próbnych, niezobowiązujących staży dla uczestników z możliwością powrotu do WTZ oraz docelowo regularnego przyjmowania gotowych do podjęcia pracy uczestników WTZ do pracy, dzięki czemu WTZ spełni stawiane mu wymagania w zakresie zwiększenia rotacji uczestników

Dziękuję za uwagę!

Przemysław Piechocki

 STOWARZYSZENIE
NA RZECZ SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH